СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 261. Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 9. падолиста, 1927. VOL. XXXV. No. 261. Jersey City, N. J., Wednesday, November 9, 1927. THREE CENTS.

БЕРНС ЗАКИДАЄ УРЯДОВИ НАТИСК НА ПРИСЯЖНИХ СУДДІВ

УРЯД ЗАПЕРЕЧУЄ ЗАКИД ЯК БЕЗОСНОВНИЙ.

ВАШИНҐТОН, 7. падолиста. — Вилієм Бернс, голова детективського бюра його імени, якому уряд закидує, що його агенти слідкували за присяжними суддями, які мали судити Фола й Синклера за нафтові обманьства, заявив нині на судовім коритарі публично, що не його бюро, але детективи федерального уряду робили беззаконні натиски на присяжних.

Державна прокураторія з місця заперечила сей закид. Державний прокуратор станув зараз перед велику лаву присяжних суддів, що розсліджує справу, та назвав закиди Бернса безосновними. Бернс признався, що його агенти слідили за членами лави присяжних суддів.

ЗИМНО НЕ ДАЄ РАТУВАТИ ЖЕРТВИ ПОВЕНИ В НОВІЙ АНҐЛІЇ.

ЧИСЛО ЖЕРТВ ЩЕ НЕ ВСТАНОВЛЕНЕ.

БОСТОН, 7. падолиста. — Холод, що запанував від учора по цілій Новій Анґлії, не дає вести ратункової акції. Червоний Хрест, армія та другі чинники, заняті сею акцією, роблять все таки значний поступ у розділі одежі, поживи, топлива, лікарств і покривал.

Уряд ще й досі не знає докладно числа всіх жертв повени. Досі начислено всіх погибших на 135 осіб. Найбільше згинуло в стейті Вермонті, бо аж 114; з того числа в одній долині Винускі згинуло 86 осіб. У стейті Месечузетсі згинуло 13 осіб, у Ню Гемпшері 4, у Мейн 2, а в Конетикаті 2.

ТОМПСОН З ЦІЛОЮ АРМІЄЮ НА ПЕРЕСЛУХАННЮ.

2,000 ЛЮДИЙ НА ПЕРЕСЛУХАННЮ В СПРАВІ ДОПОМОГИ ЖЕРТВАМ ПОВЕНИ.

ВАШИНҐТОН, 7. падолиста. — Вилієм Томпсон, мейор Шикаґа, відомий під назвиском „Биґ Била", прибув сюди нині з 2,000 політичних туристів, щоби станути на переслуханню перед комітетом палати послів про потребу допомоги для жертв повени в долині ріки Місісіпі.

Мейор виголосив перед комітетом довшу промову.

У Шикаґо тимчасом боротьба за питанне „анґлійської пропаґанди" не втихає. Що Томпсон не має прихильників навіть серед урядників шкільної ради, видно по сьому, що послідне число ґазети „Де Шікаґо Скул Джернел", офіціяльного орґану шкільної ради, помістило статтю анґлійського суспільного діяча Нормена Анджела, яка остро критикує Томпсона за його аґітацію. Автор закидає мейорови безглузду й дешеву патріотичну аґітацію.

СКАЛА РОЗІРВАЛА ПОЇЗД.

50-ТОНОВА КАМІНЮКА ЗВАЛИЛАСЯ НА ТЯГАРОВИЙ ПОЇЗД.

МАНЧЕСТЕР, Ню Гемпшер, 7. падолиста. — Коли товаровий поїзд зелізниці переїзджав коло гори в Крофорд Ноч, на нього обвалилася з гори велика, яких 50 тон важуча камінюка. Скала змела по дорозі дерева, немовби се були трави, а впавши на поїзд, розірвала його в середині на дві части. Скала зірвала теж частину тору, так що другої половини поїзду машиністи не змоги відставити на місце призначення.

ВЕЛИКА СУДОВА БОРОТЬБА ЗА ПРАВО ОРҐАНІЗУВАТИ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 7. падолиста. — Зелізниче підприємство Інтерборо, що має підземні й надземні зелізниці Ню Йорку, внесло до суду прозьбу, щоб суд заборонив Американській Федерації Праці та її членам орґанізувати робітників сеї зелізниці в нову юнію.

До міста приїхали тепер визначні урядники Американської Федерації Праці, щоби дати належитий відпір зелізничому підприємству, яке хоче позбавити робітників права орґанізації на тій основі, що мовляв робітники вже мають юнію, хоча ся юнія була зорґанізована самими підприємцями.

Урядники кажуть, що не дивлячися на позов підприємства вони ведуть орґанізаційну роботу далі, не здержуючися ні на хвилю.

РАБУВАВ ПІД ПОКРИШКОЮ ЛІЧЕННЯ.

НЮ ЙОРК, 7. падолиста. — Перед місцевим стейтовим судом ставав нині обжалований за великий ряд нападів і рабунків 37-літний опришок Едвард Кох, який виробив собі для рабунків небувалу техніку. Зголошувався він звичайно до приватних апартаментів, удаючи зі себе лікаря, присланого мужом. Він казав жінці розібратися, а коли вона була розібрана, він починав рабувати хату. Обрабувавши хату, він втікав, а жінка, розібрана, не могла навіть добре звати поліцію на ратунок.

Суддя вичитав опришкови довшу лекцію, називаючи обжалованого безсумнівним бандитом, загрозою для громадянства, нижчим від найнизчого обманця. Кох розплакався та став просити милосердя, покликуючися на те, що він признався до всіх злочинів та помагав поліції дати відшкодованне пошкодованим людям. Суддя, не зважаючи на сі благання обжалованого, дав йому 20 літ вязниці.

НА ЛИТВІ СТРАЧЕНО 120 ЛЮДЕЙ.

КОВНО, 6. падолиста. — У послідним місяці страчено у Литві 120 осіб, з того 80 за душегубства а 40 за політичні злочини. Число осіб засуджених на вязницю за політичні проступки винесе около 600.

Опубліковано рівнож офіціяльну заяву про закриття головного бюра комуністичної партії й про арештування 18 комуністичних провідників.

ТАЙНА АНТИСЕМІТСЬКА ҐРУПА У КОМУНІСТИЧНІМ СОЮЗІ МОЛОДІ.

МОСКВА, 6. падолиста. — На всесоюзнім зїзді жидівських комуністичних секцій, що відбувся у Москві, виступило кількох делеґатів з закидом, що у комуністичнім Союзі Молоді находиться тайна антисемітська орґанізація, що зоветься „Російський Національний Союз", а яку помагають орґанізувати визначні члени комуністичної партії.

РОСІЙСЬКИЙ УЧЕНИЙ ЗАПЕРЕЧУЄ ВІДКРИТТЯ ҐРОБУ ЧИНҐІС ХАНА.

МОСКВА, 5. падолиста. — В. Достоєвський, братанок звісного російського письменника й знавець російсько-монґольської археольоґії та приятель відкривника Козлова, назвав вістки про відкриття гробу Чинґіс Хана „дивовижньою містифікацією" (обдуренням).

Достоєвський сказав, що ніхто не знає, де є похований Чинґіс Хан а видумки про лямів, що стережуть гробу хана і про дзвони, що висять коло його гробу й дзвонять що години, є обидою не лише для думаючої публики, але обнижають також вартість відкрить Козлова.

Відкривець Козлів має незатерті заслуги як той, що дав світови картоґрафію пустині Ґобі й відкрив тайни „Мертвого Міста" Каракото, столиці королівства Танґут, яке знищив Чинґіс Хан около 1220 р. перед Христом. Знайшов він також у „Мертвім Місті" бібліотеку з 300 книжок у стариннім сисійськім діялекті. Се є все, що дасться сказати про відкриття професора Козлова.

ПОБИЛИ ЖІНКУ СВЯЩЕНИКА.

З Мондер, Алта., доносять, що в російськім парохіяльнім домі в неділю, 16. жовтня, мала місце небувала бійка. До дому впало кількох мущин, злапали жінку російського православного священика Івахнюка за волосся й тягали її по кімнаті та побили так сильно, що треба було відвезти її до шпиталю.

Оскілько відомо, в Мондер є дві російські православні фракції — прихильники Платона й прихильники Филиповського. Перших обслугує священик Хруставка, а других Івахнюк. Між парохіянами від довшого часу ведеться боротьба о посідання церкви й парохіяльного будинку.

БЕРЛІНСЬКІ КОМУНІСТИ БЮТЬСЯ З ПОЛІЦІЄЮ.

БЕРЛІН, 6. падолиста. — В часі комуністичної демонстрації прийшло тут до бійки між демонстрантами а поліцією. Демонстранти послугувалися палками, парасолями й держаками від прапорів. По обох сторонах є покалічені. Одного поліційного команданта покалічено тяжко. Також покалічено одного демонстранта, а 16 з посеред них арештовано.

Вкінці повелося поліції розігнати демонстрацію при помочі палок і пістолетів.

ДОЩ ЗІ СРІБЛИСТО-СИВОГО ПІСКУ НА МОРІ.

ЛОНДОН, 5. падолиста. — Капітан парохода Джостин подає у „Марін Обзервер", що підчас його плавби посередині океану почав падати на поклад його пароплаву сріблисто-сивий пісок.

Сталося се в часі гарної погоди, при повіві легко змінчивого полудневo-східного й північно-східного вітру. Його корабель находився тоді на північнім Атлянтику.

ЯК ПОМАГАЄ РУМУНСЬКИЙ УРЯД.

Як помагає румунський уряд нещасному населенню, яке страшно потерпіло то від війни, то тепер від повені, і бідуючи чекає помочі як збавління, видко з одної такої дописи: В Новій Мамаївці заповіджено, що буде роздаватися допомогу. Збідовані люди чекали вже від досвіта, що може прецінь щось дістануть. Коло полудня приїхав пан з Кіцманя і почав роздавати людям установленим в чергу гроші. По 5, 7, 10 й 12 леїв, а при кінці по одному лею.

Коли зважити, що за одного лея ані сірників купити не можна, то тоді чистим рабунком часу й кпинами румунського уряду над населенням являється отся допомога.

ЧУДАСІ.

У Кардифі помер старець, що взяв перед смертю від своєї жінки обітницю, що його похоронять обовязково в цинковій домовині, тому, що цинк більше гиґієнічний як дерево. Вдова хотіла свято додержати обітниці, та, на жаль, у всьому місті не могла найти цинкової домовини.

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАРАДА СЕЛЬБАНКІВ ТА КРЕДИТСОЮЗІВ.

10. жовтня відкрилася всеукраїнська нарада голов правлінь Сельбанків, Кредитсоюзів та керовників філій Укрсельбанку, що має підвести підсумки річного досвіду роботи перших кредитсоюзів. Крім того нарада має розглянути плян поширення сітки кредитних товариств в 1927—28 році, плян заходів скорочення адміністративно-господарських витрат у системі сільсько-господарського кредиту, підвести підсумки використання фонду бідноти та низку инших питань.

ВЕЛИКА УКРАЇНА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

В Київі відбувся поширений пленум комітету допомоги населенню Західної України, що постраждало від повені. Голова львівського Наукового Товариства академик Студинський, який прибув на пленум, коротко розповів про лихо, що спіткало галицьку людність. Після низки виступів представників ріжних орґанізацій, які одностайно запевняли, що селянство й робітництво України подасть негайно посильну допомогу трудящим Галичини, ухвалено оголосити відозву до всіх мешканців Київщини й орґанізувати збирання коштів за підписними листами. Утворено дві комісії: фінансову й аґітаційно-пропаґандитську.

Полтава: Окрвиконком асиґнував на допомогу населенню Галичини 1.000 карб.

Умань: Президія окрвиконкому ухвалила відпустити на допомогу населенню Західної України, що потерпіло від повені, 1,000 крб. з місцевого буджету. Запропоновано всім райвиконкомам негайно обговорити питання про можливу допомогу Західній Україні, як грішми, так і хлібом, втягнути до цієї роботи всі громадські орґанізації.

Запоріжжя: Президія запоріжського окрвиконкому асиґнувала 1.000 крб.

Тульчин: Президія окрвиконкому ухвалила асиґнувати 500 крб.

Херсон: Обєднаний пленум окрвиконкому і міськради асиґнував 500 крб.

Винниця: Президія окрвиконкому асиґнувала 2.000 крб.

Маріюпіль: Маріюпільський відділ Червоного Хреста провадить кампанію допомоги населенню Галичини, що постраждало від повені. Районні комітети Червоного Хреста, інформуючи селян про стихійне лихо в Галичині, збирають серед селян хліб, гроші та инші пожертви.

Одеса: Пленум окрвиконкому ухвалив асиґнувати до фонду допомоги селянам Галичини, що постраждали від повені, 5.000 карбованців.

НА УКРАЇНІ ПРАЦЮЄ ВЖЕ 117 ЦУКРОВАРЕНЬ.

На 5. жовтня на Україні пущено 117 цукроварень з намічених до пуску 127. Решту пустять найблищими днями. До Жовтневих свят пристосовується пуск останніх двох відбудованих цього року Турбівської та Бродецької цукроварень.

Випуск цукру йде нормально. За попередніми даними можна чекати, що в звязку зі збільшенням навантаження заводів собівартність цукру знизиться проти торішньої на 12—13%.

Цукротрест почав переводити остаточні розрахунки з плянтаторами за дані ними буряки. Селянству вже виплачено близько 3,500.000 крб. Крім того останніми днями Укрсельбанк розасиґнував на місця для розрахунку з плянтаторами 8,000.000 карб.

ДРУГИЙ ДЕНЬ ЮВИЛЕЙНИХ ТОРЖЕСТВ У МОСКВІ

ЧЕРВОНА АРМІЯ И ПРЕДСТАВНИКИ ПРОЛЕТАРІЯТУ МАШИРУЮТЬ УЛИЦЯМИ МІСТА.

МОСКВА, 7. падолиста. — У Москві відбувається дальше святкування 10-літньої річниці Жовтневої революції. У понеділок перемаширувало через Червоний Сквер у Москві 30 тисяч червоної армії, а за ними ішов похід, складаючийся з пів міліона зорґанізованих робітників. Президент Совітської Республики, Калінін, стоячи на гробівци Леніна, салютував перед переходячою червоною армією. Опісля воєнний комісар Ворошілов разом з воєнним штабом і заграничними військовими представниками відбув перегляд армії.

Троцького й инших представників опозиції, як Каменева, Радека й Преображенського, всюди іґноровано й ніхто їх не витав, а коли їх витано, то лише з насмішками й кпинами. Сталінови зроблено величаву овацію у Великій Опері. Він відмовився промовляти до зібраної товпи, бо передтим промовляли вже Бухарін і Риков. Станувши на трибуні сказав він: „Що маю ще до сказання? Всьо вже сказано передімною. Нехай живе Совітський Союз і Світовий Пролетаріят!"

Калінін, коли промовляв до зібраних мас пролетаріяту, сказав, що комуністам ворожили, що вони не удержаться одного тижня, а вони удержалися вже десять літ. Цілий світ хотів їх спільними силами повалити, але тепер цілий світ знає їх силу.

Вечером ціла Москва була ілюмінована червоним світлом. В часі походу зорґанізованих робітників улицями міста й Червоним Сквером несено на самім переді походу сорок стіп великого смока, з зеленими лусками й двома головами, з котрих одна представляла Чемберлейна а друга Муссолінього.

Усі совітські часописи вийшли у подвійнім обемі та обговорюють здобутки пролетаріяту, осягнені у протягу послідніх 10 літ істновання Совітського Союза.

МІСТИФІКАТОРКА-ПЛИВАЧКА І ЇЇ ІНСТРУКТОР ЗАСУДЖЕНІ НА ГРОШЕВУ КАРУ.

ДР. ДОРОТА ЛОҐЕН ЗАПЛАТИЛА $500, А ЇЇ ІНСТРУКТОР $250 КАРИ.

ЛОНДОН, 7. падолиста. — Докторку Дороту Лоґен, яка хвалилась, що переплила Анґлійський канал, хоч вона його в цілости не переплила, засуджено на $500 гривни за обдурення публики. Її інструктора, Г. Кері, засуджено на 250 долярів грошевої кари за те, що їй помагав в обдуренню анґлійської й світової публики.

ЯПОНІЯ ЗАБОРОНЯЄ КОМУНІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ І НАПАД НА ГОЛОВНУ ЇХ КВАТИРУ.

ТОКІО, Японія, 7. падолиста. — Японське правительство заборонило усі зборн й демонстрації з нагоди 10-літної річниці Жовтневої революції. Токійська поліція арештувала 27 осіб, а також розігнала збори, скликані лівим крилом робітничої партії, для відсвяткування річниці большевицької революції.

Шістьох реакціонерів мали напасти на головну кватиру Селянсько-Робітничої Партії, понищили всі меблі та подерли на кусники усі найдені документи.

ГРОШЕВА НАГОРОДА ЗА 18 ДИТИНУ.

МУССОЛІНІ ВИПЛАЧУЄ 500 ЛІР ЩАСЛИВІЙ МАТЕРІ.

ҐЕНУА, Італія, 7. падолиста. — Премієр Муссоліні, подібно як наш покійний президент Рузвелт, є прихильником родин, що мають много дітей і грошевими нагородами заохочує родини, щоби старалися мати як найчисленніше потомство.

У маленькім місточку Камполіґюре, одна жінка, що зоветься Дж. Олівері, породила недавно 18 дитину. 12 з її 18 дітей живе і є здорові. Довідавшися про її 18 дитину, Муссоліні написав до неї лист з ґратуляціями й залучив у нім чек на 500 лір, то є около $27.50.

ПРОГНАННЯ СЕКТИ „РАЙСЬКОГО ГОРОДУ" З ШВАЙЦАРІЇ.

ОБУРЕНА ТОВПА ХОТІЛА ПОБИТИ ЧЛЕНІВ СЕКТИ ЗА ТЕ, ЩО ХОДИЛИ БЕЗ ОДІННЯ.

ЖЕНЕВА, 7. падолиста. — Швайцарська поліція була приневолена арештувати й прогнати з Швайцарії 14 Німців, між якими були жінки й мущини, а які належали до т. зв. секти „Райського Городу". Видалено їх тому, що мешканці Асконн, де ся секта мала свій осідок, були обурені тим, що члени секти ходили голі по лісах, мимо зимна й дощу. Мешканці мали намір половити їх і порядно вибити.

Між арештованими й видаленими були одна баронеса, граф і графиня. Їм приказали опустити одітими швайцарську землю в протягу 24 годин.

Згадана секта має чверть міліона прихильників, які мешкають в Австрії й Німеччині. Прогнання прихильників секти повторяється вже третій раз у сім році.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УЧІМСЯ З ХИБ ВОРОГА

В попередньому числі навели ми французький голос про „Країну Поляків", в якім французький вчений розбирає прикмети і душу польського народа. Подібні голоси ми вже нераз наводили і наводитимемо далі по тій причині, що нам треба в першу чергу пізнати своїх ворогів, щоби знати їх слабі сторони та вміти краще з ними боротися. Але це ще не все. Доля заставила нас через довгі сотки літ жити разом з нашими ворогами. Ті вороги мають нагоду через школу, пресу, уряд і свої так численно по нашій землі розкинені організації впливати і на наш характер. Вони входили і входять в наші родини, а обставини зводять Поляків і Українців жити разом та сходитися довгими літами в школі, в урядах чи польськім соймі. Так було давніше за Австрії, таке буде в ще більшій мірі тепер в часі польської влади. От тому так важно пізнати нам добрі, а ще більше лихі сторони наших ворогів. Бо ті лихі сторони приймаються мимоволі і Українцями.

І тому, коли дехто добачує в нашому, головно галицькому, життю всюди тільки мізерію, коли добачує викривлені характери і обяви моральної гнилі, то вартує застановитися, чи часами ті всі благодати не спливають на нас від наших безпосередніх сусідів Поляків. Бо в тім якраз було велике наше нещасте, що довоєнний наш політичний провід був мимоволі під впливом польської атмосфери. Українці боролися вправді з Поляками політично, а навіть фізично, але не зводили ніякої боротьби на поли культурнім, а навпаки переймалися польською псевдокультурою, переймаючи з неї всі ті погані звички і прикмети, що залишилися по бутнім шляхотськім пануванні.

І от ви побачите тепер в нас того рода типів, які через свою буту, непогамованість, зарозумілість і хору амбіцію нездібні до ніякої консолідації національних сил, які літами торочать другим голови про грушки на вербі, які язиком організують, а ділами розбивають всяку народню роботу і поширюють деморалізацію. Це ті, у яких висока політика це високе літання попід хмари, це ті, що для заспокоєння своєї амбіції готові посвятити добром загалу. Таких шляхотських типів в українській скірі маємо доволі. Їх завважувати і за ними слідити, це обовязок народньої преси і цілого громадянства. Бо коли завчасу не викорінимо зпоміж себе таких типів, то колись будуть чужинці писати про нас не інакше як тепер пишуть про Поляків. Не тішмося отже з чужого нещастя, а більшу увагу звертаймо на те, щоби пізнати хиби і злі прикмети Поляків на те, щоби їх нам самим позбутися. Пригляньмося добре, чи дещо з того, що приписують лихого Полякам, не перейшло від Поляків до нас. Бо безхарактерність, інтриґантство та плазунство перед дущими можна завважити і серед нас.

ЧЕРГОВІ ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІҐРАЦІЇ В АМЕРИЦІ

(Реферат виголошений гром. Володимиром Кедровським на Четвертім Конґресі Обєднання).

Остання наша національна революція, що привела до проклямовання суверенности України та зєднання всіх її земель в одне державно-національне тіло, закінчила ту історичну добу змагань українського народу за свою державність, якої початок поклав Великий Гетьман Богдан Хмельницький.

Лише так треба оцінювати події 1917—1920 років, що відбулися на українських землях. Ці події повторили з фотографічною точністю тактику й методи, які можна було завважити раніше на українських землях в часах активної боротьби нашого народу проти своїх гнобителів.

Стара наша засада боротьби за визволення своїх земель зпід чужинецького рабства зводилася лише до оборони тих земель, а не до наступу проти ворога в тій цілі, щоби завдати йому сильного удару й позбавити його можливости відновлення нападу. Звичайно, ставивши собі завдання лише оборони, а не наступу, ми ніколи не мобілізували себе достаточно духово та фізично для тої велетенської боротьби, яку нам треба було перевести, щоби збудувати свою державу. Брак відповідної мобілізації всіх наших сил приводив до того, що хоч ми й осягали часто бажані ефекти, але ніколи не змогли вдержати й закріпити їх за собою.

Лише по останній тимчасово невдалій боротьбі в нашій державно-політичній ідеольоґії та ідеольоґії боротьби починає наростати свідомість необхідности стати на шлях аґресивности проти всіх своїх сусідів і не обмежуватися лише обороною себе, а ставити мету найбільшого ослаблення та нищення своїх ворогів. Отже в лави наші, що так довго були пасивно-оборонні, починає тепер пробиватися й все яснійше викристалізовуватися ідея активного наступу на своїх ворогів.

Це дає вказівки на те, що лише по останньому страшному розгромі у нас починає народжуватися нова активна державно-політична ідеольоґія, яка мусить започаткувати нову епоху в наших змаганнях до створення своєї держави.

Разом з тим мусимо признати, що й методи боротьби тепер повинні бути дещо відмінні від старих наших методів. Дещо з старого буде збережено й надалі, але багато мусить прийти нового, того, що дало й витворило людство в останні сотки років. Отже старі засоби боротьби лише бунтом, боротьби лише огнем і мечем, закінчилися останнім могутнім і красивим вибухом національної революції. Вони реставрували традицію збройної боротьби, але не мали підготовки до боротьби культурною пропаґандою, а це ускладнило боротьбу й не дало можливости знайти признання своєї державности серед цивілізованих народів світу. Тому вся наша боротьба на зовні виглядала лише боротьбою раба, що підняв бунт проти свого культурного пана.

Крім того й в самому українському народі були заложені причини його невдачі. У нього не було **свідомої** волі, що прагнулаб до одної означеної мети: створення Української Соборної Суверенної Держави. Натомісць наш нарід виявив лише **стихійну** волю, що є безпосереднім, непередуманим відрухом бажання, як первісний тип волі. Стихійна воля найтіснійше звязана з почуванням і має на меті лише заспокоєння найближчого, відчутого бажання, але не осягнення свідомо поставленої мети. Тому осягнувши мету чорного переділу земель, знищивши панування свого безпосереднього гнобителя пана, наш нарід не мав уже волі до провадження дальшої боротьби з тими ворогами, що безпосередньо кожному зокрема не загрожували, а загрожували інтересам цілого, з чим наш нарід не вязав себе.

Свідома воля має певну позитивну ціль, а не лише неґативну, як стихійна, що бажає лише усунути те, що тепер не подобається, не знаючи й не бажаючи знати, що на місце старого треба поставити.

Лише свідома воля дає надію на осягнення певної позитивної мети, а тому український нарід мусить як найскорше перетворити свою стихійну волю у свідому.

Таке завдання вимагає величезної праці, бо цей процес повільний. Для свого завершення він вимагає певної височини культурности мас народа. Над піднесенням і розвитком тої культури та виробленням національної свідомости мас, хоч би в самих елементарних формах, тепер саме ведеться праця на всіх українських землях та серед Українців поза межами своєї Рідної Землі сущими. Є всі ознаки того, що цей процес витворення й розвитку національної культури та національної свідомости, що витворить свідому волю у масах, набрав уже такого розмаху, що не спиниться, а навпаки чим дальше, тим ширшим кроком піде наперед.

Від загального процесу розвитку української культури, вироблення національної свідомости, та волі до свідомої боротьби, до чину, не відстала й наша американська Україна. Ми тепер є свідками того, як українська національна праця поширюється та скріплюється й на заморських землях.

Одною з головних ділянок того процесу є творення українських національних шкіл, прагнення до реформи їх та до поширення по кількости й поліпшення по якости. Тут я не стану торкатися цього важливого питання, бо воно є темою иншої доповіді.

Такуж саму ролю відограють і Народні Доми, що все більше ширяться серед наших еміґрантів тут в Америці. Будемо мусіли у свій час подумати над більш пляновою роботою в тих домах, щоби вони були виключно розсадниками української культури, української національної свідомости, а не лише приміщеннями для звичайних забавок, танців, а иноді, з жалем треба констатувати, й пиятики.

Гадаю, що коли буде при „Обєднанню" створено культурно-просвітну комісію, то поруч зі шкільною справою, вона повинна взятися й за справу Народних Домів та народних бібліотек. Тому не стану також спинятися і над цим питанням довше.

Головна ціль цієї доповіді є звернути увагу на те, щоби наша іміґрація увійшла в гущу американського життя, щоби старалася стати дійсно повноправними членами серед всіх народів Америки. Ми не сміємо тікати від американського громадянства та замикатися самі в собі. Це крім загальної шкоди для нас самих тут в Америці, нічого доброго для української національної справи не дасть.

Мусимо памятати, що всі наші вороги ведуть шалену аґітацію та напади проти нас серед Американців, а через них і серед инших народів та держав світу. Вони клевещуть на наш нарід, клевещуть на нас самих, а ми не ставим їм в тому опору, ми не боронимо себе, не боронимо цілої нашої нації. Це тому, що ми цілковито відрізані від американського життя. Нас Америка не знає, а тому і вважає народом без культури, народом без національного обличча, без національної гідности. Звичайно такий нарід, особливо в очах Американців, які страшною боротьбою досягнули кольосального розвою, не заслуговує на те, щоби з ним рахуватися, не заслуговує на істнування його вільної держави, навіть на істнування його, як окремої нації. **В розумінню Американців націю творить не етнічна спільність людей, чи історична спільна минувшина, а воля й уперта праця тих людей до створення своєї нації.** Американці самі такими методами створили свою націю з самих ріжноманітних етнічних ґруп населення. А між тим ми саме цього й не виявляємо серед Американців в обороні своєї нації та свого національного обличча. Ми не стараємося увійти тіснійше до всіх американських культурних, економічних та політичних орґанізацій. А коли хто входить туди, то старається там не виявляти свого національного обличча, або навіть часто підроблюється до обличча своїх ворогів Поляків, чи „Русскіх", або по старій памяти Австрійців.

(Конець буде).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БАЛТІМОР, МД. Бр. Пресв. Тройці, від. 320, повідомляє, що мітінґ відбудеться в неділю, дня 13. листопада, зараз по Сл. Божій, в домі парохіяльнім. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Неприсутний член на мітінґу буде караний після ухвали. — Уряд Відділу.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться о 1-ій год. попол. в неділю, дня 13. падолиста, в гали церковній при Оклей Булевард і Райс ул. Буде справа пушок, присланих від У. Н. Союза. — М. Барабаш, предс.; Гр. Чикало, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. Тов. ім. І. Франка повідомляє усіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться дня 12. листопада, в суботу вечером, о год. 7-ій. Обовязком є кождого члена явитись на сім мітінґу бо будесь ставити кандидатів на урядників на 1928 рік. Проситься членів вирівнати свої належитости, бо в противнім разі буде суспендований. Неявившийся член на сей мітінґ підлягає карі після статута. — В. Босик, рек. секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрія, від. 128, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться дня 13. листопада, в гали церковній під ч. 2445 в год. 1-ій пополудни. Також проситься всіх членів прибути на мітінґ і вирівнати свої залеглости. Котрий член не явиться на мітінґу і не вирівнає своїх залеглостий, буде виключений з Бр. і У. Н. Союза. — В. Коршень, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Уряд Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 292, подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 13-го падолиста, точно о годині 1-ій пополудни, в гали церковній при Кліпперт ул. Проситься кождого члена конечно прибути на сей мітінґ. Члени, котрі забрали пушки до збірки на Сиротинець, будуть ласкаві принести сі пушки до мітінґ, бо в сім місяци будемо висилати до гол. канцелярії. Також взивається членів, щоби зложили свої жертви на Сиротинець, бо се є сором, щоби до тепер відтягати з жертвами. Котрий член не пратить через два місяці, а на третий не прийде, буде суспендований. Є важні справи до вирішення на сім мітінґу..— Петро Кізел, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. Тараса Шевченка, від. 349, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудеться в неділю, дня 13. падолиста, о 2-ій годині пополудни, в Ліберти Гол. Проситься кождого члена прийти на мітінґ і вирівнати свої залеглости. — Ілько Шигира, предс.; Дмитро Федина, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 39, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що мітінґ відбудеться дня 12. листопада, о годині 7-мій вечер в гали церковній, 34 Біч ул. Проситься, щоби кождий член був присутний точно на час. Буде мо приймати сего місяця без оплати вступного, тож користайте з нагоди поки час. — І. Глива, предс.; В. Підлуський, кас.; М. Галькевич, секр. рек.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир. від. 324, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться о 3-ій годині попол. в неділю, дня 13. листопада, в гали Укр. Громади, 2301 на 23 і Бравн ул. Проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости. — Іван Слободзян, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів Тов. Згода, від. 294, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 13. листопада, о год. 3-ій пополудни, в гали церковній на Ґренд ул. Проситься кождого члена прибути конечно, бо є важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим членам щоб вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Також проситься тих членів, котрі ще не зложили своєї жертви на Сиротинець, щоб були ласкаві принести на сей мітінґ, бо рік кінчиться і треба відіслати жертви до комітету Сиротинця. — А. Нагребецький, голова; Н. Моссора, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, дня 12. листопада, в Нар. Домі, 72 Моріс ул., о годині 7.30 точно вечером. Проситься членів явитись точно в означенім часі, а довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Йосиф Крайник, предс.; Вас. Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

Щезнуть сльози, сум нещастя,
Сила родиться й завзяття,
Не ридать, а-добувати
Хоч синам, не собі
Красшу долю в боротьбі.

Ів. Франко.

о. др. М. Копачук.

НАУКА ВІДГАГУЄ МИНУЛЕ ЛЮДИНИ

І. РОЗКОПАНІ КОСТИ І НАЧИННЯ.

На полудневo-західнім розі Анґлії, на так званому девонському побережу вистає в море вапнякова скала, на котрій розсілося, наче пташине гніздо, новітнє місто Торквей (Torquay).

З проїзджаючих на морі кораблів годі побачити ціле місто, а видно на березі тільки купу рибальських хиж і над ними на вершку стрімкої скали, найбільш висуненої в море, таємничо-романтичними зарисами сіріє Абатство Тор, себто церкви і иньші прибічні будинки. З самого вершка скали збігають темно-зеленими рядами дерева в низ аж до моря, в яке мачають своє листя. Зеленню покриті глибокі проваллях ведуть від берега в глубину цього півострова. Майже на протязі цілого року приїзджають сюди тисячі анґлійських пенсіоністів, щоб оглядати висунену в море стрімку скалу та заживати лагідного підсоння, під яким осінні цвіти цвитуть аж до весни.

Цей зелений і привабний закуток Анґлії стався видовищем найбільшої драми цілого людства. Бо якраз сто літ тому на цьому клаптику землі молоденький римо-католицький духовник о. Джан Мек-Інері (John Mac Enery), що був духовником в Абатсві Тор, кинув жмут наукового світла на правстаре, давно погребане минуле людини. Це відкриття невдовзі опісля переплатив він своїм життям, як ми це побачимо троха дальше.

Важне полювання в печері.

В році 1825 молодий 29-літний о. Мек Інері відвідав в перве печеру, котрої отвір находився в глубокому провалі поза містом Торквей. То була так звана **Кентова Яма.** В глубині була вона темна, вохка і холодна, і всякий, що входив до її середини, мусів повзати на руках і колінах.

Звичка лазити по печерах була тоді в моді в цілій Европі і вважалася зовсім невинною формою розривки. А піонірoм цього руху в Анґлії був тут теж один достойник церковний, о. декан Боклeнд, якого вважали авторитетом в справах археольоґічних розкопків. Його погляди, що були тоді невідкличчно міродайними, твердили, що фосильні (закаменілі в землі) зуби і кости, знайдено глибоко під землею чи в печерах, походять від звірів, котрі жили перед потопом світа. Вони не можуть походити від людий, бо чоловік зявився на землі аж після потопи. Достойний декан свято вірив, що то рішучо неможливо, знайти закаменілі рештки людини в передпотопових верствах.

Безперечно, що й о. Мек Інері поділяв в повні погляди авторитетного тоді декана Бокленда. При світлі свічок копав він долівку Кентової Ями чи пак Кентової Печери і дочекався винагороди своєї тяжкої праці в виді знахідки фосильних зубів і кісток. Він так сильно зацікавився і захопився цими розкопами, що присвятив їм всі дні в тижни кромі неділі. Що дня покидав він соняшне світло проваля і сходив в печеру вохку, темну і холодну. Як чорний робітник працював він тут, щоб добитися до предметів, які він так високо цінив. Бо природа наче заздрісна запечатала свої правічні тайни глибокою і твердою верствою вапнякової скали.

За поміччю піки, молота й долота молодий духовник докопався до грубої верстви червоної глини, що лежала під вапняковою скалою. Правда, в цій верхній верстві вапнякової скали знайшов він закаменілі зуби й кости, але аж в червоній глині під сподом наткнувся він на найціннійші знахідки в виді **камяного начиння,** що мало на собі безсумнівні знаки обробки людської руки. З чималим здивованнем спостеріг він, що це начиння лежало поруч з кістьми передпотопових звірів. Таким чином молодий священик зробив преважне відкриття, котре доказувало, що людина істнувала разом і одночасно з так званими допотоповими звірями.

Декан похитав головою.

Це відкриття зроблено в році 1826, сто літ тому. Він предложив деканові Боклендові, тодішньому найбільшому й неоспоримому авторитетові в справах археольоґічних розкопок, знайдені фосильні кости і камяне начиння, подаючи подрібний опис обставин, серед яких було знайдено кожне із них. Оглянувши розкопані предмети і вислухавши докладу о. Мек Інері, о. декан тільки недовірчиво похитав головою і рівнодушно заявив: відкопано і знайдено начиння людської руки поруч з костями передпотопових звірів не тому, що сі звірі жили одночасно з людьми, а тому, що якийсь припадок змішав кости давних звірів з пізнійшими виробами людської руки.

Не зражуючися цим недоціненнем його діла з боку о. декана, о. Мек Інері повернув до своєї праці в печері; він старанно списував усі свої знахідки, позначував їх і складав до купи кожну фосильну кістку та кожний кусник начиння, що появлявся із землі. Так нагромадив він величезну збірку.

В р. 1830 він уже втратив був своє здоровля і поїхав до Франції, щоб його ратувати. Не забув він взяти з собою зразків з поміж розкопаних предметів, щоб піднести їх в дарі славному тоді ученому на полі природних наук, бароновіКівіє в Парижі. Барон, що правда, пожадливо приняв даром фосильні кости і знаряддя з Кентової Печери; але оповідання священика про знайдення людських знарядів в суміш з кістками передпотопових звірів вислухав з крижаною чемністю, що явно зраджувала його недовірчивість.

Та сама доля, якої зазнали і перед тим і потім многі инші піоніри науки і людського поступу, спіткала й нашого ідейного священика: горде невіжество та засліплена недовірчивість в самих „авторитетів" науки його часу виставили його на сміх. Виснажений фізично до щенту, о. Мек Інері помер в Тор Абі (Абатство Тор) в році 1841 в свойому сорок шестому році життя, розчарований людьми, але сильно захоплений правдою науки, що то її службі віддав своє здоровля і життя.

Буше де Перте.

Більше сміливу спробу, вникнути в тайни давнього-предавнього минулого людини, вчинив **Буше де Перте,** акцизовий поборець з місточка Абевіль, положеного близько устя ріки Сом в Франції. В той час, коли о. Мек Інері був зайнятий своїми розкопами в Кентовій Печері, сей французький дрібний урядник — бо часами і такі люди були основоположителями важних наукових правд — відвідував ями, витворені в наслідок видобування ріни на зарінках устя ріки Сом.

В певних верствах цих глубоких ям подибувано фосильні кости й зуби давно вигинувших родів звірів — а поборець акцизу спостеріг, що в тих самих верствах находилися і дивно витесані камені. Він їх пильно визбирував, позначував і переховував. Робітники, що видобували рінь з ям, дивилися на нього як на дивака і мали собі з ним добродушну забавку. Вони ж добре знали, що так високо цінені ним камені це нічо иншого як тільки „громові клинці", коли Буше де Перте, озарений віщим науковим духом, добачував в тому камінню начиння, оброблене людською рукою. І з того він висновував, що людина мусіла жити в Франції вже в той час, коли поклади ріни в кориті ріки Сом тільки що укладалися і коли то підсоння і звірята його рідного краю були цілком відмінні від тих, що наступили пізнійше.

В році 1847, по двацятьлітнім досліджуванню і збиранню, видав він книжку, в котрій подав повний огляд своїх відкрить. В ті часи дотичні наукові авторитети Франції подібно як і Анґлії були свято переконані, що людина заістнувала на землі богато пізнійше ніж ті звірята, яких кости і зуби відкопувано на зарінках рік і по печерах і тому вони вважали знахідки фосильних костей в суміш з людським знаряддям вислідом чистого припадку. Через те віднеслися вони до результатів розкопів і до поглядів французького дрібного податкового урядника з тимже засліпленим недовірем і тоюж згірдливою рівнодушністю, що й до роботи та поглядів о. Мек Інері.

ЯК БАЧИТЬ ПОЛЬЩУ ТА ПОЛЯКІВ П. РЕНО.

Нова протипольська книжка у Франції. — Обурений голос польської преси.

Львівський „Век Нови" з 23 вересня ц. р. пiниться з обурення та виписує цілі шпальти на адресу одного французького старшини, що довше побував у Польщі, п. Жана Рено. П. Жан Рено, це по словах „Веку Нового" „скінчений опришок, босяк та патольогічний виродок, якого, стрінуєши на вулиці, кожний Поляк повинен вибити по лиці, щоби йому вже раз на все відхотілося поневіряти честю народу, серед якого такий Жан Рено мігби бути що найвище альфонсом, сутенером або звичайним розбишакою".

Чому так визвірився „Век Нови" на цього Француза? Тільки за те, що цей написав книжку п. н. „Л'ом о люп" (Людина з вовком), де змалював Поляків та Польщу в дуже поганому світлі. Ось що пише в тій книжці п. Жан Рено, а що наводить у виривках, з обуренням, „Век Нови":

„Поляки, це народ інтригантів, легендарно безхарактерних та фальшивих. Кожен Поляк, це лицар промислу або синя птиця, що підшивається під фальшиві титули та герби, чваниться неістнуючими маєтками, палатами та земельними посілостями. Це народ неробів та ледащиць з мізками птахів та з монгольськими характерами. Поляки вміють вітчині жертвувати тільки пісеньку, бо до ніякого діла вони неспосібні".

Про польських старшин пише:

„Польські старшини впиваються до безтями та засунувши шапки на зад голови, розбиваються по пяному фіякрами, співаючи розгнуздані пісеньки".

„Польські жінки, це істоти назверх горді, готові продатися або віддатися будь кому. Душі затроєні істерією, брехнею та зрадою. Варшавські красуні це повногрудні самиці з провокуючими руками; самиці, яких одиноким заняттям є подобатися, зводити та гуляти. Не вміють ні працювати, ні ощаджувати. Це гармонійні саксонські чічки, розпусні, дурні та капризні авантюристки, яких одинокою пісенькою — пісенькою наскрізь польською, — є пісенька про подружній трикутник: „він, вона та цей третій".

„Тут ні при чому присяги при вівтарі; вони зраджують мужчин для гроша або для розпусти"... „Це шкідливі звірята, комедіянтки, аматорки пригод без чести й совісти, чорні душі, гетери повні злочинних інстинктів монгольської раси. Ніде нема більш підлих жінок як польські жінки".

Герой книжки добродія Рено, Москаль Зубов, прибраний батько якоїсь Польки, говорить далі таке:

„Польща у приступі нечуваного вандальства знищила російські памятники та величавий православний собор. Наші (російські) губернатори мали рацію, коли пороли Поляків нагайкою, щоби вилікувати мужчин з манії конспірації, а жінок — з фальшу".

Багато ще на цю тему писав п. Рено, але „Век Нови" обмежився на цьому, доповняючи свою рецензію обильною лайкою.

Від себе додаємо, що ця книжка, яка викликала величезне заінтересовання у Франції, є вже другою з черги, яку написали французькі старшини, що побували в Польщі. Першою була голосна книжка сотника французької армії Д'Ечегоена п. н. „Польонь, Польонь", яка викликала величезне обурення в цілій Польщі. Тоді, як подавала польська преса, польське посольство в Парижі викупило було весь наклад, який спалено. Очевидно книжка появилася відтак кількома новими накладами. Цікаво, як зареаґують париські Поляки на цю нову книжку, яка у ще більш поганому світлі представляє їхню суспільність та державу.

ЧЕТВЕРТИЙ КОНҐРЕС ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

(ПРОТОКОЛ НАРАД).

Четвертий Конґрес Обеднання відбувся дня 26 жовтня в Галі Американсько-Українських Горожан при Норт Френклин Ст., в Филаделфії, Па.

Точно о год. 9-тій рано почато відбирати повновласти від делеґатів та списувати їх імена.

Наради розпочалися точно о год. 10-ій рано. Відчинив їх згідно з програмою дотеперішний предсідатель Обеднання о. Володимир Сполітакевич оттакими словами:

„Велика честь припала мені нині вітворити сей IV з ряду Конґрес „Обєднання Укр. Орґ. в Америці", яке рівночасно як раз дня нинішнього обходить 5-літний ювилей свого істнования, зачинаючи 6-ий рік життя.

Я не належу до песимістів, але признаюся, що 5 літ тому назад, дня 26. жовтня, 1922 р. коли зібрався І. Конґрес, який сотворив Обєднаннє, я скептично глядів на сю ново-народжену народну дитину, бо у нас було вже кілька подібних до Обєднання політичних орґанізацій, і всі, по короткім часі життя, упокоїлися. Томужто, отвираючи нинішний Конґрес, я рівночасно висказую свою радість, що доля, яка була мачохою для инших попередних політичних орґанізацій, для Обєднання була матерю.

Здаєсь мені, що є у нас народна пословиця, яка каже: „кого люблять люди, того і Бог любить". Ту пословицю на мою гадку можна примінити до Обєднання. Люди, думаю, полюбили Обєднання, а полюбили його тому, бо бачили, що воно за весь час свого істнования помимо ріжних перешкод зі сторони противників ішло просто і неустрашимо до поставленої мети і ані на волос не зійшло з тої дороги, яку визначив йому І. Конґрес в році 1922:

1) Змаганнє до найвисшого морального і матеріяльного розвитку Українців в Злучених Державах,

2) Оборона державної самостійности українських земель,

3) Зединеннє поодиноких українських земель в Европі в одну державу і

4) Матеріяльна допомога Рідному Краєви. Се є ціль Обєднання, се є ті чотири колеса, на яких „Обєднаннє" хотяй поволи, але сміло і певно іде; се є тих 4-ох евангелистів, в яких Обєднаннє вірить і їх проповідає; се є ті 4 послідні річи, до яких Обєднаннє неструджено стремить.

„Обєднаннє" се не вузко партійна Орґанізація, але се орґанізація всіх щирих Украніців. Нарід пізнав чесну, патріотичну, ідейну і совістну роботу цеї Орґанізації, і належито її оцінив, а доказом сего нинішний 5-літний ювилей, як рівнож доказом сего Ви самі, Вп. Делеґати, які зблизька і здалека на нинішний Конґрес прибули, щоби радити над красшим розвоем сеї Орґанізації.

Томужто, отвираючи сей Конґрес, витаю Вас, Вп. ПП. Делеґати, в тій вірі і надії, що сьогорічний Конґрес стане на висоті свого завдання і спокійно та розважно застановиться над тими важними справами, що стоять в програмі Конґресу.

Тому до праці, Вп. ПП. Делеґати — до праці, бо час короткий, а роботи дуже много! **Памятайте, що Ви квіт української іміґрації, а на той квіт звернені очи цілого нашого українського народу, який нетерпеливо чекає на овоч, який той квіт зародить.**

Тож розумно, чесно, безпристрасно і спокійно радьте над добром нашого нещасного, бо поневоленого народу, а Господь Бог най помагає і благословить Вашу, що правда, тяжку, але дуже ідейну, красну і благородну роботу".

По отворенню Конґресу о. Сполітакевич просить вибрати президію Конґресу і відповідні комісії.

Конґрес одноголосно вибирає на провідника зборів гр. Омеляна Ревюка.

Після того вибрано двох секретарів, якими Конґрес настановив: о. І. Гундяка і гр. П. Ковальчика.

Заким приступлено до дальших виборів, предсідатель Конґресу завізвав, щоби одиниці, які не є правними заступниками своїх орґанізацій, а цим самим не є делеґатами на Конґрес — значиться є лише гістьми, щоб були ласкаві опустити галю нарад і заняли місця на ґалерії, як гості, яким Конґрес дуже радий і радо їх витає.

Відтак предсідник просить Конґрес ставити кандидатів як членів Комісії, яких намічено чотири. Поставлені кандидати зістали вибрані одноголосно в такім порядку, як слідує:

I. **Верифікаційна Комісія:** гр. Близнак, Шабатура, Пипюк;

II. **Пресова Комісія:** гр. Дармограй, Грицей, Цурковський;

III. **Резолюційна Комісія:** гр. др. Клодницький, Сокальчук, Буката;

IV. **Комісія Зажалень:** о. Іванишин, о. Улицький, гр. Пипюк.

Перед приступленням до дальшої програми, др. Мишуга, секретар „Обєднання", відчитав привіти, які наспіли зі всіх закутків Америки, а навіть з краю.

З великою радістю та гордістю заявив др. Мишуга, що найліпшим привітом для Конґресу „Обєднання" є факт, що в протязі останніх шістьох днів прислано до „Обєднання" в привіт $4,597.47.

Задля браку часу відчитано тільки найважніщі привіти, головно ті, що прийшли з краю, а з яких громадянство наше може пізнати вагу і значіння Обєднання.

ВІД РІДНОЇ ШКОЛИ:

Світлий Конґресе!

Від часу, від коли поважна частина розчвертованої грабіжними сусідами України найшлася під Польщею — і стогне давлена чоботом завойовника, — не в тому найприкріщий момент, що її сини томляться по тюрмах, що долівки тих тюрем зрощені їх доброю не чорною кровю, що ненаситні вороги спльондрували її, „по закону" витискаючи з Ньої останні соки, а в тому, що вирахований противник добірається до нашої темної комори, до душі народу, до його молоді, щоб підтяти істнування нації в самій основі.

Від тої хвилі зросло в очах тутешнього громадянства значіння „Рідної Школи" як підставової установи, яка має виховати нам здорове умом і тілом нове покоління, щоб булоб спосібне не тільки найти ціль життю власному й нації, до якої причисляється, але й мало сильну волю стати за ідеал самостійности, до якого мусить змагати кожний нарід, що не хоче оставати в рабстві.

На шляху до переведення своїх змагань найшла „Рідна Школа" великого добродія: Обєднання українських орґанізацій в Америці, який, піддержуючи спільноту з пнем у частини народу, вигнаної злиднями з „Рідного Краю", — наділяє „Рідну Школу" теплим, прихильним словом і животворними соками, оплачуючи щорічно пяту частину її зростаючих видатків. Без передбачуючої праці „Обєднання" й кожночасних Його управ, при збільшуваних тутешних злиднях, — не можна подумати про вдержання „Рідної Школи" і поширення її діяльности. Цим причинялось і причинюється „Обєднання" не тільки до затіснення відносин з обідраним „старим краєм", але й не допускає до того, щоб через ополячення молоді — вичеркнути нас у майбутности з карти на нашій прадідній землі.

У цьому непроминаюча заслуга „Обєднання".

Підносячи це в святочну хвилю Конґресу, висловлюємо найщирішу вдяку всім шановним подвижникам великої справи й бажаємо, щоб Світлий Конґрес як найбільше успішно розвязав шкільне питання своїх заокеанських земляків на славу й добро великої нації.

Головна Управа „Рідної Школи".

ВІД ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА" У ЛЬВОВІ.

Коли сьогодня голос Президента відкриє IV-ий Конґрес Обєднання українських національних орґанізацій Зединених Держав Америки — нехай вільно буде цьому письму заняти в рядах Учасників місце нашого відпоручника.

Обставини не дозволяють взяти нашому відпоручникові участь в тому Святі, не дозволяють прислухатися до живого слова Учасників, поділитися з Вами нашими думками на місці, безпосередно скористати з Ваного досвіду та ужити його в нашій праці тут, в Старому Краю.

Не дозволяють нам безпосередно зложити подяку Управі Товариства та всім його Членам за видатну та постійну матеріяльну допомогу нашій праці та змаганням.

Духом та думками разом з Вами шлемо сердечні побажання успіхів у Ваших нарадах.

Дух Батьківщини і звязки крови, традиція та спільнота національних змагань нехай скаже Вам у Ваших нарадах та рішеннях не поминути і матірного пня.

І ми певні, що в своїй праці й трудах, часто непосильних, ми й надалі можемо рахувати на всебічне попертя „Обєднання". Оперті на заокеанську Еміґрацію, йдемо в своїй правильній та потрібній роботі дужим кроком та з піднесеним чолом на стрічу майбутности.

Кличемо: тричі „Слава"! IV-ому Конґресові „Обєднання".

Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові.

ВІД ПРЕЗ. Д-РА ЕВГЕНА ПЕТРУШЕВИЧА.

Зібраним на IV. Конґресі Обєднання Українських Орґанізацій Злучених Держав півн. Америки Землякам пересилаю слова щирого привіту і побажання успішного висліду праць Конґресу.

Матеріяльна руїна — велика елементарна катастрофа на українськім Підкарпаттю, жертвою якої впали сотки тисяч найбіднійшого селянства, реміснитцва та робітництва; моральна катастрофа — помітний занепад духа і державницької думки серед деякої частини старокраєвого громадянства, при рівночаснім очевиднім назріванню політичної кризи в окупантській Польщі і взагалі на Сході Европи — це проблеми, які поручаю ласкавій уваві Конґресу Обєднания, в переконанню, що на матеріяльну руїну Старої Батьківщини Конґрес живо відгукнеться братерською допомогою, а в области політичного відношення до Західної України займе становище достойне української нації до державницького активістичного Табору — Табору безупинної боротьби аж до визволення західно-українських земель з оков чужинецької окупації і злуки їх з цілою Україною в одну Соборну Незалежну Українську Державу.

Ще раз бажаючи всякого успіху, остаю з високим поважанням,

др. Евген Петрушевич

Президент Української Національної Ради.

ВІД РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

З нагоди IV. Конґресу Обєднання Українських Орґанізацій в Злучених Державах Північної Америки, Колеґія Західно-Української Національно-Революційної Орґанізації шле щирий гарячий привіт від підпольних кадрів революційної молоді всім зібраним на Конґресі членам славного Обєднання.

Ми віримо, що відношення американських земляків до нашої орґанізації, до нашої ідеї наших змагань остане і надальше братнім, таким, яким було відношення американських Ірляндців до своїх отікаючих кровю революціонерів.

Хай на шляху відбудови Великої Української Держави припаде Вам честь бути одними з перших.

Хай живе Обєднання, хай живе боротьба проти окупантів Західної України, хай живе Соборна Українська Держава!

(Дальше буде).

ТІЛО ЧОЛОВІКА І ЙОГО СКЛАДНИКИ.

Що можна зробити з одного чоловіка? — 65 олівців, 5 кг. свічок, 820 тисяч сірників, 7 великих цвяхів і т. п.

Хемічний склад живих істот, що до самих нервнів, є дуже простий. Три ґази: кисень, водень та азот, дальше ціпкий вуголь і ще декілька первнів творять основу, з якої виростають всі живі істоти: люде, звірята, ростини. В людському тілі маємо загалом 15 первнів, а то 5 ґазових, 9 ціпких і 1 плинний. Дорослий чоловік, середно розвинений, важить кругло 70 кг., а на це складається приблизно 44 кг. = 32 m³ кисня, 7 кг. = 80 m³ водня, 1.72 кг. азоту, хльору 600 г. і флюору 10 г. Між ціпкими первнями є на першому місті вуголь (42 кг.); фосфору є в тілі тільки 800 г., сірки 100 г. Дальше находимо в тілі коло 1.75 кг. вапняка, коло 80 г. калія, коло 70 г. соду, 50 г. магнезія та 45 г. заліза. Чотирнадцятим врешті доказаним первнем є йод, пятнадцятим бром. Матерії, з яких складається чоловік, що важить 70 кг., містяться менше більше в матерії 1200 курячих яєць. Згадані первні находяться в тілі в виді ріжних часто дуже складних сполук, тільки кисень, головний складник живого тіла, є в части в сполуках, а в части свобідний, специяльно в крові. В щоденній страві ціпкій і плинній, приймаємо в себе коло 3726 г. кисня, свобідного кисня потребуємо конечно для удержання нашого тіла, нашого внутрішнього тепла, а цей кисень дістається до живого тіла диханням. В 24 годинах потребує чоловік для дихання коло 800 г. (яких 560 л.) кисня, а бере його з воздуху, в якому є, як знаємо одна пята кисня, а чотири пятих азоту. В звичайній кімнаті 5 m довгій і широкій, а 3 m високій є 750 гектолітрів воздуху, який важить 97 кг., цебто, можна сказати, кругло один сотнар. Без свобідного кисня не можливе булоб життя людей та звірят. Кисень лучиться з первнями страв, спалює вуголь і водень білковин, крохмалю, товщу, цукру в вугляний ґаз та воду, а тепло, яке при цьому витворюється є джерелом життєвого тепла, яке удержує наше тіло при 37° C.

Воднем, виробленим з 12 людей, можна би наповнити бальон, обему 1000 m³. Цей первень є в тілі головно в воді. Коло ¾ ваги тіла, цебто 72% припадає на воду. Щоби ця кількість води остала все однаковою, потребує чоловік денно 3 літри води. В щоденній страві є коло 333 г. водня. Азот є головним складником найважніщих органів (мязів, мяса, крови, нервів). Щоби кількість азоту не змінялася, потребує чоловік денно 20 г. азоту, який приймає головно в білковинах страв (в 100 г. білка є 16,9 г. азоту). Хльор є в тілі злучений з содом у звичайну сіль (фльорид соду) в крові та мясних соках, флюор з вапняком у виді вапняного флюориду (приміром в зубах і костях). В щоденній страві приймає кожний з нас 6 г. хльору в виді солі, злученого флюору, однак дуже мало. Уголь є одним з найважніщих складників нашого тіла; є він дійсною підвалиною клітинного життя. Щодня приймаємо в виді сполук коло 317 г. вугля. З кількости вугля, яка є в одному чоловікові, можна би виробити 65 великих олівців. З вугляного товщу, складеного в тілі, виробили б ми 5 кг. свічок. Фосфору має кожний з нас в собі стільки, що з нього можна би виробити 820 тисяч старих фосфорових сірників (строїти можна би цим фосфором 50 людей). Злучений фосфор находиться головно в костях та мізку, але мясо, кров, моч, молоко, нерви мають в собі також сполуки фосфору. Наша щоденна страва має в собі коло 1.3 г. злученого, а отже нешкідливого фосфору. З страви дістається фосфор або до костей, або до тих частей тіла, які нерозлучно спаяні з животною діяльністю. Кістяк дорослого чоловіка важить 5—7 кг., а має в собі 0.5 до 0.75 кг. злученого фосфору. Кости важать 6—12% ваги всього тіла. Сірку находимо в найголовніщих частинах тіла, в білковинах, в волоссю та шкурі. Денно в страві споживаємо пересічно 3.2 г. злученої сірки.

Сполуки вапняка є головним складником костей та зубів. В страві споживаємо коло 0.16 г. сполуки вапняка. Так звані алькалічні металі: калій та сод находимо також в ріжних сполуках в тілі, головно в крові. Калія споживаємо денно в ріжних солях коло 3 г., соду коло 6 г., головно в виді звичайної солі. Калій находиться переважно в молоці, мязах, мізку та печінках. Кухонна сіль є конечним додатком страв, служить до витворення численних органічних соків. В тілі організму, головно слина, жолудкові соки, кров та моч багаті на сіль. Чоловік потребує річно коло 8 кг. соли.

Ще чотири первні находимо в тілі. В щоденній страві споживаємо коло 0.2 г. сполук магнезія, які служать до творення костей. В тілі є ще залізо: є складником крови („червоних тілець крови"). З заліза, що є в одному чоловікові, можнаби зробити 7 великих цвяхів. Денно споживаємо тільки незначну кількість заліза в страві, коло 0.06 г., в ріжних сполуках. Тільця крові, що творять коло 50% самої крові, мають приблизно 7% залізистої червоної окраски гематину, який злучений ґльобуліном з білковиною творить гемоґльобін, — червону окраску крови. Гемоґльобін лучиться з киснем і повстає оксігемоґльобін. Залізиста окраска крови має спільні ціхи з т. зв. фітопорфіріном, окраскою зелені листя ростин. Залізо, як бачимо, надає крові червону окраску, листю ростин зелену. Крови у чоловіка коло 5 літрів, цебто одна тринайцята ваги тіла; в крові є 25 тріліонів кровинок, яких поверхня є 3200 m².

В нормальних обставинах дістається залізо до тіла з страв, багатих на залізо (волове та теляче мясо, жовток яйця, ріпа; картоплі, морква, сочевиця, відносно мало заліза в молоці, 1 кг. молока має 3 міліграми заліза, картофлі 16 міліг., волового мяса 42 мг., муки 45 мг., яєчного жовтка 225 міліг.).

Останніми роками відкрито в тілі ще первень йод, як сталий складник здорових горляних желез. Коли гортанна железа не має подостатком йоду, тоді хоробливо збільшується, на підгорлю витворюється т. зв. воля. Хороба ця панує переважно в країнах, яких вода не має в собі йоду (берненські Альпи), в надморських країнах її нема.

Так ми науково розібрали тіло, побачили з чого воно складається і скільки що важить. Мясо і шкура чоловіка важить коло 9 кг., кости 7 кг., води є в тілі приблизно 66%.

Слава живе лише для живого,
Що ще змагає, хоче, ділає.
А умерлому слава як горе,
Біль і боротьба... умирає.

На що за зиском вганяєш як [ніч так і день?
Адже смертельна сорочка не [має кишень!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертви на потерпівших від повені, зложені в українській православній церкві св. Володимира у Ню Йорку, дня 9-го жовтня.

Мих. Липа 5 дол.; Катерина Біла 2 дол.; Анна Димодась 1 д., Й. Держило 1 д., о. Д. Лазар 1 д., І. Лантвіт 1 д., О. Шевчук 1 д., П. Приступа 1 д., В. Черватюк 1 д., К. Ядловський 1 д., Анна Наливайко 1 д., М. Петраш 1 д., В. Чернецький 1 д., Г. Олійник 1 д., Анастазія Паславська 1 д., Г. Прохорович 50 ц., Т. Яновський 1 д., С. Бриґідер 2 д., М. Кушнір 1 д., Софія Папліковська 1 д., В. Дроботій 1., М. Кульчицький 1 д., О. Луців 5 д., Я. Гаврилко 1 д., І. Бабисюк 1 д., Марія Возник 1 д., В. Чупіль 1 д., Катерина Савіцька 50 ц., Марія Дурака 2 д., І. Приймак 1 д., Пелягія Ільницька 2 д., М. Близнак 1 д., М. Кириченко 1 д., М. Канцирюк 50 ц., В. Симошин 1 д., Альбіна Ярич 1 д., О. Лотоцький 1 д., П. Скубова 1 д., В. Яворчин 1 д., Анна Стефанишин 1 д., Д. Ковальчук 1 д., М. Прихан 1 д., Марія Соколовська 50 ц., Марія Козак 50 ц., К. Мартинюк 1 д., І. Шкварок 1 д., І. Притка 2 д., А. Бабисюк 1 д., о. Іванишин 5 долярів. Решта зложена дрібними жертвами. Загальна сума 105 долярів.

Поза це члени повище згаданої парохії зложили звиш три сотки дол. на вічу дня 2-го жовтня. Жаль лише, що аранжери віча заслали гроші не через Обеднання, як це роблять другі організації в Америці. Та все так не буде. Ю кен фул сом піпел офтен, бат ю кеннат фул дем олвейс.

М. Паньків, писар.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертви на інвалідів і політичних вязнів.

З пікніку, котрий влаштували злучені товариства: тов. ім. Шевченка, тов. ім. Драгоманова, тов. Запорожська Січ і тов. Любов з Бруклина, прийшло чистого доходу з відзнак $50.00, а члени тов. ім. Шевченка зложили $27.00. — Разом $77, які призначено по половині на інвалідів і політичних вязнів.

М. Сиротюк.

—o—

КЕМПБЕЛ, ОГАЙО.

Тов. Сокіл, від. 218 У. Н. Союза, для потерпівших від повені.

Засилаємо суму $38.75 для наших братів, котрі потерпіли від повені у старім краю.

На мітинґу ухвалено дати з відділової каси $25.00 на потерпівших від повені. Жертвували по $2.00: Н. Санаґурський; по $1.00: Н. Нановський, Ф. Куденко, І. Лишиґанич, Н. Стефанко, М. Ткачишин, С. Джапка; Ф. Мазур; по 50 ц.: С. Сорока, Д. Стецьків, С. Ґренечко, Н. Бундза, С. Биливят, П. Стахура, К. Війтишин, М. Клюс, М. Вурий (с. Онуф.); І. Ярема 25 ц. Розпочату збірку будемо продовжати.

Михайло Ткачишин, пред.;
Федор Кузенко, секретар.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА У РУМУНСЬКІМ ЯРМІ.

Часопис „Боротьба" з 9. жовтня ось як витає новий шкільний рік:

„За кілька днів пічнеться знову по школах катування та нищення дітей українських селян і робітників. Знову будуть ці нещасні діти тратити свій молодий вік на те, щоб тупаніти й нидіти та тратити навіть те знання, що придбали собі поза школою. І зовсім звичайно, що українські селяне і робітники уважають тепер школу одним із многих тягарів, якими придавили їх так сильно гнобителі. Послідний шматок хліба видирають державні та громадські уряди від українських працюючих на утримання цієї жорстокої тюрми, що називається школою й силують їх таким чином давати свою послідню працю на нищення своїх власних дітей".

Рідко коли хто так характеризував школу. Річ в тому, що румунський уряд знищив усі українські школи, які істнували до заняття Буковини Румунією, щоби в той спосіб з одної сторони віднявши йому можність науки скріпити серед нього темноту й нужду. Та коли в 1926 році розпочалася масова акція в справі привернення українського шкільництва й більшість українських громад зробила подання до міністерства освіти з жаданням привернення зрабованих українському народові народніх, середніх і вищих шкіл, то румунський уряд не тільки відкинув домагання українських працюючих, але почав їх жорстоко переслідувати за те, що вони домагалися української мови по школах. Цілі зґраї жандармів тягали тих, що підписували домагання, по военних судах і збиткувалися над ними в жорстокий спосіб.

Сьогодня школа, яку оплачують українські маси, є лише средством затуманювання українських дітей.

З СІЛЬСЬКИХ РОДИННИХ ТРАГЕДІЙ.

—o—

На кольонії Руда, холмського повіту, мешкає родина якихось Яскульських. Сам Яскульський перед війною, як і багато инших бідаків, їздив до Америки по доляри. По кількох літах важкої праці вислав жінці певну кількість долярів, щоб та купила кусок земельки, без якої так важко їм жилось на світі. І дійсно, жінка Яскульська за ці гроші купила 36 морґів землі, записуючи у нотаря половину на себе, половину на чоловіка.

Однак не всім в Америці легко дістаються доляри. Виїхав Яскульський до Америки повен життєвих сил, а повернув хотяй з долярами, але вже без здоровля, а в додаток ще із сухотами. Здобув варстат праці — земельку та загубив найдорощий скарб — здоровля.

Не сумував Яскульський по тій втраті; тішило його те, що його четверо діток не будуть ходити по наймах, а будуть мати власний кусень землиці, яку хотяй великою ціною — здоровлям придбав для них змарний батько.

А мати?...

Забулися злидні минулого, діждалась кращого життя, ну й почали дурниці буяти в її голові: почала мріяти тепер про любощі, про кохання. А що чоловік її старший від неї, та ще хворий, то прийшлось шукати иншого молодця-любчика. І такий знайшовся незабаром. Та не аби який: молодий, моторний, а що головне, спритний, бо без перешкод опутав голову дурній бабі-любовниці. Обіцяв заразже з нею оженитись, як що тільки помре її чоловік, а до того часу буде на неї чекати. Ну, а щоб та не зрадила любовника, зажадав від неї не багато, тільки відписати на нього свою частину землі, і то негайно.

Знайшли таку, як і самі, підлу людину, яку у нотаря підставили замісць чоловіка, і відпис спорядили правом купна-продажі.

Довідався про те і Яскульський. Тяжко було йому пережити таку наруґу жінки, не так вже над собою, як над невинними дітьми; в нервовім подразненні хватив сокиру і сам хотів зробити страшний присуд над звироднілою жінкою-матірю. Трафом жінці удалось вискочити з хати через відчинене вікно, лише сокира застрягла в віконниці...

Закохана жінка уйшла суворої кари і досі десь блукає по світі... Тільки вітер буйний нашіптує їй про плач і тугу за мамою маленьких діток, яких так безсоромно кинула на поталу судьби, та... про кохання, над яким сміється тепер і сміятиметься спритний любас.

В. Ленський.

Шкода, я рідну Україну
Не проміняю на чужину.
Л. Глібів.